

Correspondență

NICHOLAS CATANOY - GHEORGHE CRĂCIUN

Dialogul epistolar dintre cei doi scriitori brașoveni, Nicholas Catanoy și Gheorghe Crăciun, a căror traiectorie biografică este atât de diferită, începe în 8 martie 1993 și se sfârșește în 12 februarie 2000, dacă ținem seama de datarea ultimei scrisori.

Date biobibliografice despre Nicholas Catanoy am prezentat în numerele anterioare ale revistei. Interlocutorul său mai tânăr, Gheorghe Crăciun (1950-2007), este un nume cunoscut în mediul cultural și universitar al Brașovului. Fără a-i descrie în amănunt anii vieții, amintim că s-a născut la Tohanul Nou, că este absolvent al Facultății de Litere a Universității din București, unde și-a susținut și doctoratul cu lucrarea „Dimensiuni tranzitive în poezie”.

De larg interes este mai degrabă activitatea sa de scriitor, începută în perioada studiilor universitare. Poate fi considerat promotorul ideilor *Generației 80*, exprimate în revista de perete-afiș „Noii”, alături de Mircea Nedelciu, Ioan Flora, Gheorghe Iova, Ioan Lăcustă și Gheorghe Ene. Este membru fondator al „Asociației Scriitorilor Profesioniști din România” (ASPRO). A publicat poezie, proză, articole de critică, teorie și istorie literară, eseuri în principalele reviste din țară. Debutază editorial în anul 1982 cu romanul *Acte originale / Copii legalizate*, Editura Cartea Românească, pentru care primește în anul 1983 Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din România. Să amintim romanele *Compunere cu paralele inegale*, *Frumoasa fără corp*, *Pupa Russa*, pentru care i se acordă în anul 2004 Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză, antologia *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, titluri care i-au adus recunoaștere literară.

Revin la corespondența de față, bogată și consistentă.

Gheorghe Crăciun află de existența lui Catanoy în urma lecturii unor aforisme traduse de Ion Cristofor și apărute la „Tribuna”. Primul pas în schimbul epistolar îl face confratele brașovean, care îi scrie în 8 martie 1993: „Lucrul cel mai surprinzător a fost să descopăr că sunteți brașovean ca și Ștefan Baciu, despre care acum se vorbește în România tot mai mult. Dumneavoastră sunteți mai puțin cunoscut și e mare păcat că se întâmplă așa.”. Ce-i răspunde cu amăreală Catanoy în 18 martie 1993 la această primă epistolă: „Bucuros să ne regăsim «brașoveni» pe urmele lui

Ștefan Baciu (recent decedat) și în atmosfera ceneclului lui Gherghinescu Vania și al Domniței. Câți ani au trecut de atunci? Câte primăveri? Furtuni? Ocoluri de itinerar? Mă întorc, deci, grație cuvintelor epistolare din nou la Brașov. Adevărat, sunt un necunoscut, aparținând «generației pierdute» Ion Caraion etc. Nepublicat în țară, manuscrisele zac poate încă în sertarele vechilor edituri sau poate în lăzile de gunoi. Cine știe...? Am debutat în tipar deci, aici, în străinătăți, în vârtejul ultimelor trei decenii, în așazisa Diasporă, tot atât de «cunoscut» ca și pe meridianele natale. Mă opresc aici, însă, pentru a nu vă răpi timpul cu istorioarele vieții mele”.

Gheorghe Crăciun devine interesat de producțiile literare ale lui Nicholas Catanoy și îi propune o traducere în limba română a volumului *Surâsul Pandorei*, nu înainte de a-i cere date biografice. În legătură cu acest ultim subiect, Catanoy îi scrie în 22.08.96: „Eu trăiesc nu pentru a scrie, ci pentru a viețui mai ușor. Autoprezentările făcute sub diferite etichete: poet, critic, globe-trotter etc. sunt improprii (...). Majoritatea criticilor fiind atrași de «viața mea extravagantă», pe care o descriu deseori prea amplu, și în mod repetitiv, uită să amintească «scrisul» sau «scrierile» mele (...). Evident, datele autobiografice sunt necesare uneori pentru a interpreta un text, un fragment sau o metaforă. O auto (biografie) exhaustivă însă, încărcată de amănunte secundare, ar îngreuna mult, cred, o apreciere obiectivă a textului disecat. Sau mă înșel?”.

Dialogul epistolar este un adevărat barometru al vieții literare din țară și străinătate. El dezvăluie o fină suită de gânduri și sentimente raportate la cărți și glosări pe marginea lor. Despre *Antologia poeziei generației '80* de Alexandru Mușină, Gheorghe Crăciun are cuvinte de laudă, pentru că ea „adună la un loc câteva dintre cele mai importante nume ale ultimului val de poeți. S-ar putea, aș vrea să vă fie utilă, chiar dacă poezia acestor tineri de 30-40 de ani n-o să vi se pară foarte atractivă. Mie îmi place, sunt câțiva poeți pe care îi prețuiesc deosebit de mult și pentru conștiința lor teoretică (Mircea Cărtărescu, Liviu Antonesei, Simona Popescu, Al. Mușină) și pe care îi veți regăsi cât de curând și în această ipostază de teoreticeni într-o altă antologie (de eseuri și articole, ce trebuie să apară la aceeași

Braşov, 27 ianuarie 2000

Stimate Domnule Nicholas Catanoy,

Văd bine cum de multă vreme (luni, dacă nu ani) relația noastră epistolară începe să sufere. Și suferă rău și asta numai și numai din cauza mea. Și să-mi cer scuze și să mă apuc să-mi torn cenușă în cap mi s-ar părea inutil. Nu am nici o scuză, știu că mi-am dat cu firma în cap, rămâne totuși o mică circumstanță cât de cât liniștitoare: sunt un român ca toți românii post-decembriști, un român indolent, disperat, resemnat, dus de val, înecat de valuri, fără umor, fără alte perspective decât munca pe brânci, acrit de mărunțișurile zilnice, năucit de mulțimea obligațiilor, care nu mai știe să râdă, să spună un banc, să răspundă la o scrisoare, să dea bună ziua, să scrie o frază pentru o viitoare carte și așa mai departe.

Și care totuși speră... Ce dracu o fi sperând el? Dacă v-aș spune că de un an de zile tot trebuie să-mi apară o carte în Franța (la editura lui Maurice Nadeau) și eu nu știu nimic de ea și nici nu am catadicsit să-i trimit editorului nici măcar un rând, nici măcar o felicitare de Anul Nou... Dacă v-aș spune că din inerție cumpăr în continuare reviste literare pe care știu că nu le voi deschide niciodată și primesc nenumărate cărți cărora nici nu le citesc dedicația, ci mă mulțumesc să le arunc pe un raft al bibliotecii... Dacă v-aș spune că descopăr cât de repede trece timpul după ritmul în care îmi cresc unghiile pe care uit să le tai... Și în timpul asta și cursuri la Universitate... Unii, mai din preajma mea se uită la mine ca la un învingător, dar eu știu că sunt un învins. Par tare și plin de energie, viața mea a ajuns să se confunde cu editura Paralela 45. Camera mea de acasă a devenit un fel de depozit de haine, hârtii și cărți. Noroc cu nevastă-mea care are grijă să mă alimenteze cu cămăși curate pe care le schimb din inerție. Fără să mai știu ce culoare au... Anul trecut în martie (eram la Varșovia la târgul de carte) am avut prima criză de inimă. Fumez în continuare ca un turc, simt cum se apropie bătrânețea, încheieturile încep să scârțâie, ei și? E în mine o goană nebunească după puțină liniște. Știu că s-ar putea să crăp la mijlocul cursei. Asta e. Mi-e imposibil acum să fac altceva. Și habar n-am ce pariu am făcut și cu cine. Eu însumi nu mă mai suport.

Așa încât, iertare! Îmi pare rău. Senzația că nu mai pot face față și la alte solicitări s-a transformat în abandon. Prima cedare salvatoare: să nu mai răspund la scrisori. A doua: să nu-mi mai văd prietenii. A treia: să nu mai scriu. A patra: să mă îmbăt ori de câte ori mi se ivește ocazia (rar pentru că asta înseamnă timp pierdut) ca să uit. Și așa mai departe. Vă place acest portret? Nici mie. E lamentabil, e plângăcios, e – pentru cine are puțin umor – caraghios. Știu că nu vor veni prea repede zile mai bune. N-am ce să promit. Am doar o idee: să plec din învățământ (care deja mă nevrozează) și să mă mut în București (de unul singur, firește) pentru a mă ascunde. Nu te poți ascunde decât

într-un mare oraș. Urmând să-mi duc și acolo mai departe în spate crucea editorialicească...

E prima scrisoare neconvențională pe care o scriu după mai bine de un an de zile. Amicii sau corespondenții comuni n-au ce să facă pentru mine. În ultimii doi ani mi-au murit doi dintre cei mai buni prieteni. Când am pornit proiectele literare ale editurii, în urmă cu un an jumate, Mircea Nedelciu mi-a spus: «bă, voi ați făcut un bulgăre de zăpadă și o să declanșați o avalanșă». Totul se adevărește, dar dacă ai declanșat avalanșa, răspunzi de ea. Suntem în punctul ăsta, într-o țară ca România unde zilnic mie mi se întâmplă să fiu: redactor, curier, secretară, femeie de serviciu, casier, consilier, referent, traducător, dactilografă, administrator etc.

Închei cu o mare rugămintă. E vorba de încă o problemă nerezolvată de care mi-e rușine. Am cumpărat de la Presses Universitaires de France drepturile de autor pentru o carte intitulată *La modernité de Alexis Nouss* (un evreu stabilit în Canada, născut din tată român, care scrie în franceză; cartea e deosebit de utilă pentru studenți și profesori). Nu am plătit încă aceste drepturi. Din neglijență, din motive tehnice (problema transferurilor bancare) etc. V-aș ruga pe Dvs. să ne ajutați, trimițând banii în numele nostru pe adresa alăturată. Anexez copia după contract și o scrisoare care conține toate datele PUF-ului. Din suma datorată editurii Paralela 45 e vorba de a plăti în numele nostru 1000 de franci francezi. Poate în prealabil puteți lua legătura telefonic cu Dna Marion Colas, care răspunde de copyright-uri. Pentru Dvs. e mai simplu din Germania decât pentru noi din România să faceți această operație. Bani care rămân (din suma datorată) vor ajunge la noi, pe o cale sau alta, mai târziu. Vă rog, ajutați-mă. Faptul că nu am rezolvat încă problema asta îmi dă insomnii.

Sper că ați primit cele trei pachete de cărți (Indian Summer). Mulțumesc, la rându-mi, pentru tot ce mi-ați trimis (Ezra Pound și celelalte). N-am avut timp să le deschid până acum...

Închei această misivă lamentabilă, rugându-vă să nu vă faceți griji în ce mă privește (pentru că deocamdată nu am ieșire) dar să încercați să mă înțelegeți.

Scriu aceste rânduri la computer, după ce am trimis câteva mesaje e-mail unor colaboratori – răspunsuri ce nu mai sufereau amânare. Aproape că nu mai știu să scriu de mână. De fapt, scrisul de mână îmi face rău. Abia el (care e o formă specială de intimitate) îmi arată în ce hal am ajuns. Halal să-mi fie!

Multă sănătate. Cu aceeași veche prietenie și speranța unei replici clemente,

Gheorghe Crăciun

Vă trimit în acest plic și unul din cataloagele noastre, în care am inclus pentru anul acesta și *Orfeu și mașina*. Sper să găsească o soluție pentru traducerea integrală a cărții. Scrieți-mi ce titluri din catalog vă interesează în mod special. Vi le voi trimite.

Vas - Cuptoare